

Barnkonventionen och prövning av barnets bästa



Innehåll

- Kort om barnombudsmannen och barnkonventionen
- Principen om barnets bästa
- Prövning av barnets bästa

Barnombudsmannen – Sveriges barnrättsmyndighet

- Företräda barns och ungas rättigheter
- Bevaka efterlevnaden av barnkonventionen
- Driva på genomförandet av barnkonventionen
- Informera och bilda opinion för barns rättigheter
- Samla kunskap och sammanställa statistik om barns och ungas levnadsvillkor
- Delta i internationellt utbyte om barnkonventionen

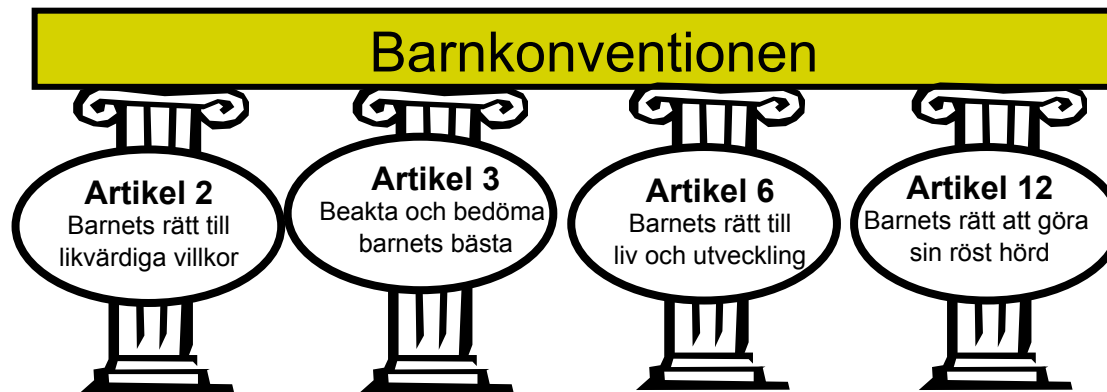


FN:s konvention om barnets rättigheter - Barnkonventionen



- Del av de mänskliga rättigheterna
- Antogs av Förenta nationerna 1989
- Sverige ratificerade 1990
- Barnrättskommittén
 - › övervakning
 - › tolkningsstöd
- Regering och riksdag ansvarar
 - › Strategi (Prop 2009/10:232)
- Barnkonventionen blir lag 2020
- Alla har ett ansvar

Grundprinciperna



Barnrättsbaserat synsätt



”Ett **barnrättsbaserat synsätt** innebär att varje flicka, pojke och barn som definierar sig på annat sätt ska ses som bärare av rättigheter. Ett sådant synsätt kräver att **varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare med en individuell personlighet, egna behov och intressen och en personlig integritet.** Det innebär också att barnets rätt att bli hört och få sina åsikter beaktade måste tillgodoses systematiskt i alla processer och att barnets egenmakt och deltagande ska vara centralt i alla ärenden och beslut som berör barnet.”

Att anlägga ett barnrättsperspektiv

- Ha barnkonventionen som utgångspunkt.
- Utgå ifrån grundprinciperna och relevanta artiklar
- Använd barnrättskommitténs rekommendationer och allmänna kommentarer

Vad tänker du när du hör barnets bästa?

Barnets bästa – artikel 3.1

Vid alla **åtgärder som rör barn,**

vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ,

ska i **första hand** beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Barnets bästa – tre dimensioner

- En rättighet
- En rättslig tolkningsprincip
- Ett tillvägagångssätt

Barnets bästa ska prövas och beaktas

- I genomförandeåtgärder
- I enskilda beslut som rör ett eller flera barn
- Vid beslut som fattas av aktörer i civilsamhället och den privata sektorn
- Av personer som arbetar för och med barn inklusive föräldrar och andra vårdnadshavare.

Brister i tillämpningen av barnets bästa i Sverige (barnrättsutredningen)

- Barnets bästa används inte som ett tillvägagångssätt
- Barnets bästa utreds inte ordentligt
- Bedömningen utgår inte från det enskilda barnet
- Barnet ofta inte involverat i processen

Mitt rum

Barnets bästa som ett
tillvägagångsätt -
Prövningar av barnets
bästa

Prövning av barnets bästa i 7 steg

1. Beskriv ärendet i vilket beslut ska fattas
2. Lyssna till barnet/en
3. Inhämta kunskap
4. Låt barnkonventionen vägleda
5. Ta fram handlingsalternativ och analysera konsekvenser
6. Bedöm barnets bästa och fatta beslut
7. Återkoppla och utvärdera

Steg 1 Beskriva ärendet

- Vilket/vilka barn berör beslutet eller åtgärden?
- Vilken typ av åtgärd respektive beslut är det?
- Hur omfattande är beslutet och vilken form ska prövningen ha?
- Vilka behöver involveras?
- Beskriv de specifika omständigheterna i ärendet utifrån den information du har nu

2. Lyssna till barnet/barnen

- Använd en lämplig metod utifrån om ärendet rör ett barn, flera barn eller barn i allmänhet
- Anpassa metod utifrån barnets ålder, mognad och funktionsförmåga
- Informera barnet/barnen om ärendet på ett anpassat sätt utifrån barnet/barnen
- Dokumentera barnets/barnens åsikter
- Planera för återkoppling

3. Inhämta kunskap

- Prata med de runt barnet som kan tillföra viktig kunskap
- Vad säger forskning, statistik och andra kunskapskällor?
- Vad säger lagen och andra nationella regelverk/riktlinjer?
- Finns praxis för området?

- Beskriv vilka åtgärder eller beslut där en prövning av barnets bästa kan göras i er verksamhet.
- Ge exempel på hur barn kan komma till tals och vilken annan kunskap som kan behövas när en prövning av barnets bästa ska göras i er verksamhet?

4. Låt barnkonventionen vägleda

- Beskriv hur grundprinciperna kan relateras till åtgärden eller beslutet
- Ta reda på och beskriv hur andra relevanta artiklar kan relateras till beslutet eller åtgärden.
- Behöver hänsyn tas till andra konventioner om mänskliga rättigheter?

5. Ta fram handlingsalternativ och analysera konsekvenser

- vilka konsekvenser och effekter kan uppstå för barn vid olika handlingsalternativ?
- visa särskilt vilka konsekvenserna kan bli för barn som befinner sig i utsatta situationer
- Identifiera eventuella intressekonflikter
- Ta in barnet/barnens åsikter i analysen
- Kompensatoriska åtgärder ska identifieras och analyseras

6. Bedöm barnets bästa och fatta beslut

- Bedöm barnets bästa
- Väg övriga intressen mot barnets bästa
- Barnets bästa ska väga tungt
- Dokumentera bedömning och beslut

7. Återkoppla och följ upp/utvärdera

- Återkoppla till barn
- Följ upp och ompröva
- utvärdera arbetsprocesser

Framgångsfaktorer för prövningar av barnets bästa

- Övergripande beslut
- Integrera prövningar i ordinarie besluts- och ärendeprocess
- Kunskap och dialog

- Har vi ett systematiskt arbete för att göra prövningar av barnets bästa?
- Vilka utmaningar ser vi i arbetet med att göra prövningar av barnets bästa?